

Lidt om vores mange intelligenser – og den nødvendige natur

Af naturvejleder Niels Henriksen

Howard Gardner (født 1943 i Scranton, Pennsylvania, USA) er en kognitiv psykolog ansat ved Harvard-universitetet. Han er bedst kendt for sin teori om forskellige typer af intelligens, som han fremsatte i 1990'erne. Han har defineret 9 intelligenser, der siden har vundet genklang over hele verden:

1. Logisk/matematisk intelligens: Du arbejder struktureret
2. Lingvistisk/sproglig intelligens: Du lærer bedst via sprog
3. Visuel/Rumlig intelligens: Du lærer bedst ved at kunne sætte billeder på
4. Kropslig/Kinæstetisk intelligens: Du lærer bedst ved at føle/mærke på ting samt via bevægelse
5. Musikalsk intelligens: Hvis du er en musikalsk person, lærer du bedst gennem aktiv lytning, baggrundsmusik, remser og sange
6. Interpersonel intelligens: Du lærer mest i samarbejde med andre
7. Intrapersonel intelligens: Du arbejder bedst alene
8. Naturalistisk intelligens: Gør det let for dig at forstå og være i kontakt med naturen. Du arbejder bedst i og med naturen
9. Eksistentielle intelligens: Du har evnen til at forholde dig til livets store spørgsmål og handle i overensstemmelse med eksistentielle og åndelige værdier

giver et mangfoldigt syn på vores evner, som udvikles forskelligt fra person til person. De ni intelligenser er ikke uforanderlige, men kan forbedres gennem indlæring.

Gardner mener, at vi alle har forskellige intelligenser, som vi hele tiden udvikler - i modsætning til den traditionelle teori, hvor man mener, at der kun findes én intelligens, som man med tal kan angive som IQ (intelligenskvotient). Ifølge Gardner siger den traditionelle IQ-måling imidlertid hovedsageligt kun noget om to af de ni intelligenser, mennesket har, nemlig den logisk-matematiske og den sproglige.

Han mener også, at barnet fra fødslen har potentialet til at udvikle en intelligens/kompetence for naturen. Denne kaldes den naturalistiske intelligens og handler om at kunne indfange og tyde mønstre og sammenhænge i naturen og drage konsekvenser heraf. Der er tale om udvikling af en lynhurtig genkendelse af mønstre, der siger noget om karakteren af planter, dyr, landskaber, vejr, klima m.m. Som eksempler på, hvordan en meget udviklet naturalistisk intelligens viser sig, kan bl.a. nævnes: at man på baggrund af bladtæthed kan genkende planter, at man ved, om bær kan spises, og at man kender vejrmønstrets betydning.

Gardner fremhæver den krops-kinæstetiske intelligens (intelligensen for kropslige færdigheder inden for eksempelvis sport og drama) og den visuel-rumlige intelligens (intelligensen for at danne indre, mentale billeder, for navigering og for retningsans) som mere grundlæggende end andre i starten. Disse to intelligenser har også indflydelse på udviklingen af den naturalistiske intelligens.

Howard Gardners teori om de mange intelligenser

Som nævnt har den logisk-matematiske og den

sproglige intelligens traditionelt været mest værdsat. Men Gardners teori opgraderer generelt værdien af de 7 øvrige intelligenser til et mere ligeværdigt niveau i forhold til disse to. Man kan måske derfor tale om, at barnet har mange intelligenser, der er en vifte af potentielle ressourcer, som samarbejder, og at barnet er klogt på mange flere måder end bare "tal-klogt" og "sprog-klogt"; Barnet kan også være "krops-klogt", "rum-klogt", "social-klogt", "jeg-klogt" og "musik-klogt". Senest er også "natur-klogt" og "filosofisk-klogt" kommet til.

Gardners pointe er, at barnet udvikler sig inden for alle de forskellige intelligensområder, men i forskellig takt. Når man fokuserer på barnets styrkesider, stimuleres de andre områder tilsvarende. Og jo mere de forskellige sanser stimuleres, og jo mere nuanceret barnet udvikler dem, desto mere nuanceret fungerer intelligenserne.

Det er derfor også vigtigt, at børn allerede fra den helt spæde barndom får lov til at sanse og tilpasse sine oplevelser.

Vi skal passe på (vi voksne), at sansningen og tilpasningen ikke bare sker i det stærkt beskyttende, ørkenagtige indendørs liv, som tilbydes i dag, dels i hjemmet, daginstitutionerne og skolen.

Når vi i Naturskolen byder ind med sansemotoriske oplevelser for de helt små børn, så er det netop fordi vi anser elementerne og de naturmæssige omgivelser for at være essentielle for, at børn kan vokse op til at blive hele og holistiske personligheder.

Vi arbejder med Gardners teori om de mange intelligenser gennem vores Skovtrolde program

I Naturskolen er naturformidling og aktiviteter i naturen for alle, også de helt små mellem 0 og 5 år.

Mål for Skovtroldene

Vi ønsker med vores Skovtrolde program at tilbyde mulighed for at lære i naturen til de helt små børn, sammen med deres forældre, idet det er vores hypotese, at børn, som får lov til at færdes i naturen og udfordres på fysikken, også bliver gode til at tilegne sig færdigheder både på det fysiske og psykiske plan. Vi tager udgangspunkt i børnenes nysgerrighed og lyst til at lære. Vi giver ikke facit, men prøver på at inspirere til, at vi sammen søger svar og konklusioner på det, som vi møder og oplever, når vi færdes derude. Og ved at lege og bevæge sig i naturen, opnår

børnene samtidig et sundere og mere aktivt liv, i forhold til de børn, som ikke færdes i naturen fra de er helt små. - Det er et faktum, et det, at bevæge sig i naturen, både giver en sundere krop og en bedre psyke.

Aktiviteterne med børnene vil blive krydret med myter, eventyr, historie og naturformidling i tæt samvær med forældre og/eller bedsteforældre. Med disse oplevelser som basis, ønsker vi at bidrage til, at børnene, når de vokser til, er bedre rustet til tidligt at deltage i forvaltningen af vores natur og vores ressourcer, og derved medvirke til en større evne til at imødegå de udfordringer mennesket møder i nutidens samfund.

Hvordan gør vi det?

Vi bestiger "bjerge" - giver børnene motoriske udfordringer. Vi begejstres af livet i naturen. "Gak til myren og bliv vis", siger et gammelt ordsprog. Vi hører, ser, snuser, føler, og smager. Bruger alle sanser, mens vi oplever og lærer. Vi spiser naturen - planter og frugter er der mange af derude, så hvorfor ikke benytte sig af det?

Forældre er ikke bare velkomne, men skal naturligvis være med

Vi synes, at det er rigtig vigtigt, at forældre og børn kan være sammen om noget så basalt, som at opleve naturen i alle dens aspekter.

Årstiden og vejret er ingen hindring

Man siger jo, at det ikke er vejret, der er noget galt med - kun påklædningen. Så vi er ude uanset hvordan vejret er. om det er sol og varme. Om det er regn eller sne. Derfor gennemfører vi selvfølgelig hver gang der er skovtrolde tid. Til gengæld vil den tid, som vi bruger, komme til at variere fra gang til gang. For små børn kan nemlig ikke bedømme vejret, som vi voksne kan. Ofte har de ikke ord, som kan beskrive, hvordan de har det, og så bliver vi nødt til at tolke deres kropssprog, forholde os til det og stoppe i tide, mens legen er god.